

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Decimis. Consilium CCCCXLVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

c. Ad aures De prescript. & ibi Doct. c. Dudam & d. c. Cum contingat De decimis, & nor. in d. c. Quid per novale.

8 Neque huic interpretationi adversabitur, quod in eodem concordie instrumento Pastori non videantur reservari nisi decimæ, quarum superius facta erat mentio, in his verbis: alijs decimis, oblationibus, & bonis supradictis nobis Investito & successoribus reservatis: nam particula, supradictis, ad verbum bonis, quod illi proximum est, referendum tantum est, & minimè ad dictionem decimis, quia illa habet suam determinationem; neque nisi per absurditatem ad hanc restrictivam particulam trahi potest, Panorm. in c. Secundo requiris, De appellat. Dicitur enim, alijs &, implicandi & similitudinem inducendi vim ac potestatem habet, Bald. in l. Conventicula vers. Item est, arg. à nat. alternat. c. De Episc. & cler. Cardin. in Clem. 2. in princ. De reb. Eccles. non alienam. Si ergo id tantum referendum esset ad decimas minutas & majores aliquot locorum, quarum in supradictis ex parte Pastoris tantum facta erat mentio, non servaretur hujus dictionis vis & proprietates, ideoque facienda est interpretatio, ut posteriora prioribus respondeant: & sic quod in parte narrativa dictum fuit, cum oblationibus & bonis alijs, in dispositiva parte repetitum, de oblationibus & bonis supradictis, accipi debet de supradictis alijs bonis, & minimè de decimis.

Sed ne scrupulosius verba aucupemur, esto quod dictio, supradictis, referatur etiam ad verbum decimis, restringendo concordiam in ea particula ad solas decimas minutas, & majores aliquot locorum ibidem specificatorum, num ideo amplior & melior erit conditio Domine Abbatis? num qua virtute illius clausula Pastori adici, & acquiri non possunt decimæ, novales futuræ Abbatis? adiciuntur? minimè certè. Nam quia novales futuræ non continentur in parte concordie, quæ Abbatis? respicit, uti superius deduximus propter illa verba, habuimus & possedimus, cum adverteretur jus commune, ei adici non poterunt. Pastori autem etsi non adiciantur eadem novales decimæ, virtute dictæ dispositivæ clausulæ; adiciuntur tamen ex dispositione juris communis; secundum jura 9 supra allegata. * Ita ut si neque in ea, quæ Abbatis? respicit (quod certum est) neque in ea, quæ Pastorem respicit, concordie parte continentur decimæ novales futuræ; omissis censeri debeat hic tertius casus, & pro omissis habendus: qui ideo secundum regulas juris communis regulari debet, l. Si extraneus De condict. causa data, l. Si cum dote in princ. Solutio matrim. Alex. consil. 29. Ponderatis verbis vol. 6. c. Suscepimus De rescript. lib. 6. De jure autem communi diximus, non obstante prescriptione, novalia deberi vero Pastori. Atque ita ex sola dictarum clausularum vera, & genuina, uti putamus, interpretatione, & jure communi, quod circa jus novalium versatur, omissis alijs omnibus, quæ tamen intentioni Actoris non parum suffragantur; & præcipue re aliquando judicata inter Abbatis? & Curatum de Ginneken: concludendo dicimus, secundum Actoris conclusionem & probationem esse judicandum.

De Decimis.

S V M M A R I V M.

Decimæ novales.

1. Novales decimæ quando decimarum appellatione continentur.
2. Decimæ censentur exceptæ in quacumq; rei alienatione.
3. Decimas debent fundi omnes, etiam qui Regum & Principum sunt.
4. Novi appellatio quem respectum habeat.
5. Novales decimæ si quando conceduntur futura dumtaxat, concessæ intelliguntur.

CONSILIVM CCCCXLVIII.

Cum clara & liquida sit sententia, in hoc Amplissimo Concilio lata, ad supplicem libellum Dominorum Decani & Capituli collegiatæ Ecclesiæ S. Servatii Trajectensis, quæ supplicantibus permittitur recuperare medietatem decimarum de Weerdt, quas Domina Anna de Egmond novissimè in conducto habuit; eo fine, ut illa pro arbitrio suo uti frui possint; addito mandato, seu præcepto, quo Receptor confiscatorum bonorum in Weerdt præcipitur, ut id patiat, amplius in controversiam trahi nequit; nec eo pretextu differri executio ejusdem sententiæ, quod in instrumento prædictæ conductionis, partis indeterminatæ, non etiam quoræ fiat mentio. Etenim ex instrumento arbitralis sententiæ in anno 1306. latæ inter D. Comitæ Jacobû de Horn & prædictum Capitulû, apertè deprehenditur expressa mentio medietatis, quæ etiam agnoscunt ii, quorû avizamentum in hac causa petiti est: videl. Receptor de Weerdt Fiscalis, & Auditor Geldrig. Cum alioqui in dubio ex juris ratione ea interpretatio assumi debeat, l. Nomen filiarum §. portionis De verb. signif. Sed discussa hac difficultate, aliam injectit responsum, seu avizamentum dicti Receptoris, & aliorum, quorum supra mentio facta est; an scilicet hæc medietas porrigi debeat perinde ad novalia, ut ad antiquas decimas; quæ novalia suggeruntur à tempore arbitralis sententiæ mirum in modum aucta esse. Quam difficultatem quoque resolvit. & discutit dictæ arbitralis sententiæ tenor, his verbis conceptus: Pronunciamus & ordinamus seu amicablem componendo decimas, quod decimas superius Villa de VVerth antiquas & novales, magnas & minutas pro media parte ex nunc in antea dicti Decani & Capitulum libere colligent & levabunt &c. Cum alioqui juris ratio eam interpretationem quoque postulet, tunc cum mentio novalium in concessione prætermittitur, c. Ex parte 3. De decimis, c. 2. eod. tit. lib. 6. & ibi Doct. Et licet in constituenda prescriptione, decimarum appellatio restringatur ad antiquas, nec porrigatur ad novales, c. Cum contingat De decimis: in privilegio tamen, non tantum quod est ex concessione Papali; sed etiam ex consuetudine seu immemoriali tempore (quale censeri debet, quo nititur dictum Capitulum, quod originem dictæ sententiæ arbitrali anni 1306. vetustiore habet) decimarum appellatio etiam novales complectitur, Gloss. & Panor. in d. c. Cum contingat; quia jus tanti temporis usum pro privilegiata concessione accipit, l. Hoc iure §. ductus aqua De aqua quodid. & asiva. Eaque in parte diminutius, non minus, aut cum majore prerogativa censeri debet

debet jus Domini temporalis de Weerdt. Hoc enim discrimen constituitur, in d. c. Ex parte & in d. c. Cum contingat, inter laicos, & Ecclesiasticos; quod in clericis seu ecclesiasticis concessio decimarum indeterminatè etiam ad novalia extendatur; non perinde in laicis.

Neque alterius cogitationis, aut interpretationis ansam præbere debet, quod in dictis avizamentis suggeratur, novaliū dictam sententiā arbitralem sequentium multitudinem & magnitudinem esse, ex concessione Dominorum temporalium de Weerdt, quodque ex locis & meritis communis de Weerdt plurima bonnaria ad censum annuum sint concessa; constitutis duobus stufferis annuis in singula bonnaria: * Nam nec concessio in emphyteusim, nec datio ad censum, secum trahunt jus decimarum, ad commodum illius, qui sic dat aut concedit; quia omnis concessio fundorum sub cuiuscumque contractus titulo, tacitam continet conventionem de solvendis quoque decimis iis, quibus debentur, c. A nobis de decimis; nec ullo jure à decimarum præstatione eximuntur emphyteuticaria, aut censuaria prædia.

3. Nec rursus ad juris mutationem quicquam facit in hoc articulo, quod concessio prædicta facta sit à Domino temporali: nam cum ex communis juris dispositione etiam Regum & Principum fundi non eximantur à decimarum præstatione, & sic communi obligationi, & necessitati subiecti censeantur, Gloss. in c. Omnes, De maior. & obed. Ant. Corsetus in tract. De regia potest. quasi. 37. Rebuff. in tract. de decimis quasi. 5. nu. 25. & 26. multo magis id constituendum erit in inferioribus Dominis, qui in Regum comparatione privatorum loco habentur, l. Eum qui viciat De verb. signific. Quæ siquidem consideratio hic haberi debet in Domino temporali de Weerdt, etiam si illius dominium per confiscationem ad Regiam Catholicam Majestatem pervenerit: inde enim ex jure privato aliorum nihil immutatur. Quod tantò potentius hic constituendum est, ob id, quod specialis obligatio ad censum annuum duorum stufferorum, non trahat secum, nec inferat obligationem ad decimas jure illius conventionis ad commodum concedentis; sed extrinsecus inducatur obligatio decimarum ex juris dispositione, quæ illam attribuit Pastori seu Curato loci, can. Si quis laicis, can. Statuimus xvi. q. 1. c. A nobis, c. Cum in tua, c. Cum contingat De decimis, maxime cum alius decimas universaliter non possidet ex privilegio, consuetudine, vel præscriptione. Ius ergo decimarum in novalibus ad Dominum temporalem de Weerdt pertinere non potest, nisi ex anteriore jure quoad decimas antiquas: quod cum pro dimidia parte pro indiviso tantum sit in communione cum dicto Capitulo; consequens est nihilo majorem partem constitui posse pro Domino temporali de Weerdt quàm pro dimidia parte.

4. Nec rursus cogitationem seu extensionem ad novalia fundorum post dictam sententiā arbitralem ad culturam redactorum præscindit, aut impedit ea consideratio, quod mentio decimarum facta in dicta arbitrari sententiā videatur restringenda ad novales decimas, quæ tunc erant novæ, ex fundis eo tempore noviter ad culturam

reductis; quasi qualitas verbi referatur & restringatur ad tempus verbi. Nam novi appellatio hac in re, ut in aliis multis juris articulis, respicit non præteritum, sed sequens tempus, ex eo die cuiusque actus vel negotii, de quo queritur, DD. in c. Quid per novale De verb. signific. Et inde est, quod si cui concedantur novales decimæ, non poterit vigore hujusmodi concessionis occupare præteritas, aut præsentis novales, quæ erant tempore concessionis, sed dumtaxat futuras, c. Dudum & ibi Panor. De privileg. Oldrad. consil. 268. Quæstio est utrum, Decimis consil. 113. Viso tenore.

Ex his itaque evidenter constare videtur, omnes suggestiones & caulificationes Receptoris de Weerdt non esse idoneas, propter quas ullo modo differri debeat Supplicanti bus adjudicata restitutio dimidia partis decimarum, cum ea plenitudine, quam & dicta arbitrari sententiā, & juris ratio exposcit, in communione rei cuiuscumque que pro indiviso à duobus pluribus habetur, & unus illorum plenius, aut cum majore prærogativa partem suam habere non probatur; ut contingit in re præsentis. Et sanè Regiæ clementiæ congruè in parte plenà restitutione succurrere dicto Capitulo quod potentia, & oppressione præcedentium Dominorum temporalium de Weerdt (ut ex prædictis avizamentis, adeoque etiam ex iuramento novissime conditionis evicenter, & ad oculum patet) prius consequi non potuit suæ partis liberum ulum; extorta per plures vices plurium annorum conductione, reiteratione, ac renovatione; averfis etiam per metum aliis conductoribus. Quæ ex re quantum damni Capitulum accepit, satis demonstrat memoria Auditoris in Geldria actis hujus causæ alligata: quæ significat perceptionem integram decimarum anno 1567, pertigisse ad affirmationem, & summam trium milium sexcentorum florenorum: in anno 1570. ad sexies mille, centum & quinquaginta florenos; cum pensio seu merces conductionis novissime fuerit dumtaxat ducentorum quadraginta aureorum rhenensium; qui in intentione monetæ, excurrunt nunc tantum ad quadringentos triginta duos florenos: quam iniquitatem proinde Regiæ iustitia & clementia avertire merito debet.

De Decimis.

S V M M A R I V M.

Decimæ novales.

1. Decima à laicis non recte conceduntur.
2. Novales decima laicis possidentibus antiquas non accrescunt.
3. Novales decima ex privilegio Apostolico facili accedunt antiquis.
4. Clausula, Sine præjudicio juris alieni, semper in indultis subintelligitur.

CONSILIVM CCCCXLIX.

ROBERTVS Comes Flandriæ anno Domini 1086. pro salute animæ suæ fundando Collegiatam Ecclesiam viginti Canonorum in Casseto, inter alia bona illis contulit his sequentibus verbis, duas partes decimarum in Cassellatura S. Audomari & Casselensi, Curtracensi; novarum videlicet terrarum, quæ à diebus Comitatus ipsius data & ulterius danda essent ad colendum.